

Zdaleka ne každý pes, který se stane ve vztahu člověk – pes šéfem, je také šťastný

Když jsem se zeptala na příčinu, odpověděla: „Jak jen začít?“ Třicetkilová fenka Marša za sebou na vodítku pravidelně na procházkách vláčí svou paničku i její třináctiletou dceru. Také štěká na jiné psy a nedá se zkrotit. Když ji pustí z vodítka, je to s ní ještě horší: klidně se vydá, kam ji zrovna napadne, a vrátí se třeba až za půl hodiny. U hlavy rodiny to je přece jen o něco lepší, toho Marša někdy poslechne. Přitom mi paní tvrdila, že doma je Marša docela milá, někdy přijde a chce se pomazlit nebo přinese své hračky a pěkně si s nimi hraje. Ovšem jakmile si někdo obleče své vycházkové oblečení, Marša úplně zdivočí. Zběsile vyskakuje na členy rodiny, takže ti bývají celí poškrábaní. Také přijetí návštěvy představuje těžkou zkoušku pro všechny zúčastněné. Jakmile zazvoní zvonek, fenka se jako smyslů zbavená se štěkotem vrhne ke dveřím, sápe se na návštěvu a vyskakuje jí málem až nad hlavu. Občas na to doplatí i nějaký kousek oblečení. Popovídat si v klidu s přáteli během návštěvy nebývá dost dobře možné, protože když si s Maršou nikdo nehraje ani ji nehladí, začne štěkat, vyskakuje lidem na klín, olizuje jim obličej nebo jim okusuje boty. Sama majitelka mi to všechno líčila skutečně zoufale, takže jsem si s ní ihned domluvila návštěvu v nejbližším možném termínu, abych jí na místě mohla sama udělat představu o dění v domácnosti. Spolu s kolegyní jsem se vypravila na cestu. Spolupracovnice byla vybavena videokamerou, aby nám při pozdějším vyhodnocování neunikla skutečně žádná sekvence psiho ani lidského chování. Dodějme, že zvládnout Maršino extrémní vítání a udržet při něm rovnováhu nebylo pro kolegyni s kamerou v ruce nic jednoduchého. Nejprve bylo zapotřebí správně analyzovat chování psa a jeho lidí. Posléze jsme hovořili s rodinou o následných tréninkových krocích. Již z prvního pozorování na místě bylo zřejmé, že Marša na pokusy svých lidí o uklidnění ani na jejich povely nereaguje. Situace se naopak postupem času vyhrocovala, lidé si počínali hlasitěji a hektičtěji a také fena přeradila vždy ještě o obrátku výše.

Když vládne pes

Zazvonil telefon. Když jsem zvedla sluchátko, paní na druhém konci téměř nebylo rozumět, všechno přehlušoval hlasitý psí štěkot. Zvuková kulisa byla dílem Marši, osmnáctiměsíční křížené fenky. Teprve když byla Marša zavřena do vedlejší místnosti, mohla mi paní sdělit, že fenka jim nějak přerůstá přes hlavu.

Nebylo těžké rozpoznat, že jak lidé, tak psi během naší návštěvy upadali do stále většího stresu. Přičemž bylo zřejmé, že Marša při tom byla hnací silou, protože lidé vždy jen okamžitě reagovali na její chování.

Každý pes, který je ve smíšené pso-lidské smečce šéfem, ještě nemusí být šťastný. Právě u Marši jsme měli jednoznačný pocit, že je situací vysoce postaveného člena rodiny vysloveně přetížená. Byla jako malé nevychované dítě, které permanentně vyžaduje pozornost. Pokud ji nedostane, úplně ji to vykolejí a zkouší všechny způsoby, aby se zase stala středobodem dění.

Červené světlo pro Maršu

S rodinou jsme vedli dlouhé hovory o způsobech chování psa, o jejich projevech, potřebách i řeči těla. Doposud se lidé pokoušeli žít s Maršou coby s plnoprávným členem rodiny. Marša na základě svých nesčetných a neomezených svobod zřejmě nabyla dojmu, že je všechno povoleno. A podle toho se také chovala. Dělala vždy jen to, co se jí právě chtělo. Odnynějška se to mělo změnit, Marša se měla naučit poznat také „červené světlo“, aby v budoucnu ona i její rodina zažívali méně stresu a aby se stala ovladatelnější – a tím pádem také společensky únosnější. Hranice jí v budoucnu poskytnou orientaci a tím také jistotu.

Vytyčit zakázané zóny

Mezi ně patří například to, že se Marša už nebude smět neomezeně pohybovat po celém domě a také kuchyně, koupelna a ložnice pro ni budou tabu. Vždy, jakmile Marša jen strčí tlapku do zakázané zóny, musí od někoho z rodiny zaznít jasné ne; pokud by Marša i potom chtěla vstoupit do místnosti, bude vzápětí vyvedena za pomoci krátkého domácího vodítka (trvale přiipevněného na obojku). Pokud Marša bude „Ne!“ akceptovat a přehodnotí svůj záměr vstoupit do místnosti, bude za to odměněna pochvalou. Je velmi důležité, aby se Marša naučila: uvnitř společenství platí určitá pravidla – dodržovat je znamená výhodu. Jejich ignorování žádnou výhodu nepřináší a neznamena úspěch.

Pravidla hry také pro Maršu

Rodina byla informována také o tom, že by už neměla reagovat na fenčiny výzvy. Jakmile Marša přijde s hračkou a neodbytně začne někoho vyzývat ke hře, bude štěkat nebo strkat do lidí, je

třeba ji ignorovat, i když to zpočátku bude těžké. Hračky je nutno sesbírat a uložit do zvláštní krabice, k níž budou mít přístup pouze lidé. To samozřejmě neznamená, že by si snad s fenkou už neměl nikdo hrát, ale vždy to budou lidé, kteří ji ke hře vyzvou, nikdy naopak. Člověk přinese krabici, vybere z ní nějakou hračku a vybidne fenku ke hře. Silové konfrontační hry budou absolutně tabu. Naopak přednost dostanou hry, při kterých bude mít Marša za úkol něco hledat. Když předmět najde, přinese ho a na povel „Pust!“ také pustí, hra bude pokračovat. Pokud tak neučiní, hra ihned skončí, a to tak, že jí hračku vezmeme a uklidíme. Fenka tedy už nebude mít volně k dispozici žádné hračky a z toho pochopí, že ke hře nevyzývá ona, ale člověk. Právě pátrací hry jsou v tomto případě ideální, pes se při nich naučí více používat hlavu a bude smysluplně vytížen. Hledání pod vedením člověka umožní společné prožití úspěchu a pozitivně upevní vztah. Naproti tomu v konfrontačních hrách vždy existuje vítěz a poražený a mezitím dochází k měření sil. Nevyhnutelným ukončením hry ve chvíli, kdy odmítne vydat hračku, se zvíře naučí, že společná hra funguje pouze v případě, pokud se bude držet „pravidel hry“, která stanovil člověk, nikoliv když si bude vytvářet svá vlastní.

Sociální kontakty jsou důležité

Rodina musí odnynějška dbát také na to, aby nevycházela vstříc požadavkům Marši, ať už si vynucuje uznání, nebo chce být třeba jen pohlazena. Naléhání feny se musí naučit ignorovat, nebo ji v takovém případě dokonce poslat pryč. Jde stále o to, aby „pravidla hry“ určoval člověk, nikoli pes. Sociální kontakty jsou ovšem nevyhnutelné a nezbytné. Proto rodina bude fenku volat k sobě například ve chvíli, kdy odpočívá na svém dece, aby ji pohladila a pomazlila se s ní. Důležité je, že sociální kontakty zahajují a také ukončují členové rodiny, a to vždy ještě předtím, než fenka chce situaci řešit sama. To znamená, než svým odchodem dá signál, že jí to stačí, učiní totéž člověk tím, že řekne „konec“ a laskání ukončí. Vždy by se tedy mělo postupovat podle následujícího programu: člověk vyvolá situaci, pes na ni reaguje. Akci iniciuje člověk, ne pes. Tím se vytvoří základ dobrého vztahu mezi člověkem a psem i lepšího vzájemného soužití.

P. Lübke-Scheuermann